

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХЕРСОНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ БІЗНЕСУ І ПРАВА
КАФЕДРА ФІНАНСІВ, ОБЛІКУ ТА ПІДПРИЄМНИЦТВА**

**ШЛЯХИ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ВИРОБНИЦТВА
ПРОДУКЦІЇ РОСЛИННИЦТВА**

Кваліфікаційна робота (проект)

на здобуття ступеня вищої освіти «магістр»

Виконала: здобувачка II курсу 10-202M
групи,
денної форми навчання
Спеціальності 015 Професійна освіта
Спеціалізації 015.37 Аграрне
виробництво, переробка
сільськогосподарської продукції та
харчові технології
Освітньо-професійної програми
Професійна освіта (Технологія
виробництва і переробка продуктів
сільського господарства)
Литвиненко Анна Володимирівна

Керівник доктор економічних наук,
професор Мохненко Андрій Сергійович
(наук. ступінь, вчене звання, П.І.Б.)
Рецензент директор ПП «Собрі»
Соболь А.М.
(посада, П.І.Б.)

ЗМІСТ

	стор.
ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. Теоретико-методологічні основи ефективності виробництва продукції рослинництва	5
1.1. Особливості організації виробництва продукції рослинництва	5
1.2. Роль калькулювання в управлінні виробництвом	15
1.3. Сучасний стан розвитку світового ринку рису	32
РОЗДІЛ 2. Аналіз виробництва продукції рослинництва	37
2.1. Природно-кліматичні умови	37
2.2. Фінансово-економічний аналіз діяльності підприємства ...	40
РОЗДІЛ 3. Шляхи підвищення ефективності виробництва рису	44
3.1. Передумови вирощування рису в Херсонській області	44
3.2. Механізм державної підтримки галузі рисівництва в Україні	46
ВИСНОВКИ	51
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	52

ВСТУП

Актуальність обраної теми полягає у тому, що на сьогоднішній день дуже важливим є визначення витрат, які в умовах ринкової економіки і переходу до системи міжнародних стандартів відіграють важливу роль на підприємстві. Вони беруть участь у виробництві, впливають на собівартість реалізованої продукції (робіт, послуг) і відповідно на прибуток. Тому удосконалення цього обліку приведе до збільшення прибутку на підприємстві.

Рослинництво є однією з основних галузей сільськогосподарського виробництва, воно задовольняє потребу населення країни в продуктах харчування, а промисловості в сировині, є базою для розвитку тваринництва, забезпечуючи цю галузь кормами. Зокрема це стосується виробництва рису.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Дана робота виконана у рамках науково-дослідної ініціативної теми кафедри "Фінансів, обліку та підприємництва" – "Теоретичні, методологічні та практичні аспекти конкурентоспроможного розвитку підприємств регіону" (номер державної реєстрації 0117U003286).

Метою дослідження є вивчення стану і шляхів підвищення ефективності виробництва рису.

Завдання роботи можна визначити в такий спосіб:

- розглянути теоретико-методологічні основи ефективності виробництва продукції рослинництва;
- проаналізувати виробництво продукції рослинництва;
- пошук шляхів підвищення ефективності виробництва рису.

Об'єктом дослідження є процеси організації підвищення ефективності виробництва рису.

Предметом дослідження є теоретичні та практичні аспекти підвищення ефективності виробництва рису.

Методи дослідження. В роботі застосовувались наступні методи: синтез, аналіз, табличний метод, групування, абстрагування.

Наукова новизна дослідження полягає обґрунтуванні рекомендацій, спрямованих на підвищення ефективності виробництва рису.

Практичне значення отриманих результатів полягає в тому, що їх можна використовувати на сучасних рисових підприємствах.

Апробація результатів роботи. Результати досліджень оприлюднені на всеукраїнських та міжнародних науково-практичних конференціях.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ ЕФЕКТИВНОСТІ ВИРОБНИЦТВА ПРОДУКЦІЇ РОСЛИННИЦТВА

1.1. Особливості організації виробництва продукції рослинництва

"Витрати – це використані у процесі виробництва різні речовини і сили природи на виготовлення нового продукту праці. В умовах товарного виробництва грошовий вираз сили витрат на виготовлення конкретного продукту називають собівартістю. Зміст термінів витрати і собівартість поєднується в понятті витрати виробництва" [5, С. 77].

"Витратами звітного періоду визнаються або зменшення активів, або збільшення зобов'язань, що призводить до зменшення власного капіталу підприємства (за винятком зменшення капіталу внаслідок його вилучення або розподілу власниками), за умовами, що ці витрати можуть бути достовірно оцінені" [15, С. 37].

"Витрати визнаються витратами певного періоду одночасно з визнанням доходу, для отримання якого вони здійснені. Витрати, які неможливо прямо пов'язати з доходом певного періоду, відображаються у складі витрат того звітного періоду, в якому вони були здійснені" [20, С. 46].

Якщо актив забезпечує одержання економічних вигод протягом кількох звітних періодів, то витрати визнаються шляхом систематичного розподілу його вартості (наприклад, у вигляді амортизації) між відповідними звітними періодами.

"Витратами не визнаються: Попередня (авансова) оплата запасів, робіт, послуг. Погашення одержаних позик. Інші зменшення активів або збільшення зобов'язань, що відповідають ознакам, наведеним в пункті 6 цього Положення (стандарту)" [25, С. 31].

Класифікація витрат для визначення вартості продукції та відповідно для їх ціноутворення. Велике значення класифікації витрат в управлінні і, перш за все, при калькулюванні собівартості продукції для різних потреб управління.

"Витрати, безпосередньо пов'язані з виробничим (технологічним) процесом виготовлення продукції (виконання робіт чи надання послуг), називають основним. Ці витрати в більшості випадків є прямими, тобто відносяться до конкретних об'єктів витрат на підставі первинних документів. Накладні витрати пов'язані з організацією, обслуговуванням виробництва і управління ним. Величина цих витрат залежить від структури управління підрозділами, цехами і підприємством" [5, С. 7].

"За способом включення до собівартості витрати можуть бути прямі та непрямі.

Прямі витрати - витрати на виробництво конкретного виду продукції, які безпосередньо включаються до її собівартості на підставі первинних документів.

Непрямі витрати - це витрати на виробництво, які не можуть бути віднесені безпосередньо до конкретного об'єкта витрат економічно доцільним шляхом і тому потребують розподілу" [33, С. 23].

Непрямий розподіл витрат призводить до неточного визначення собівартості певної продукції. Тому при організації обліку слід звернути увагу на збільшення частки прямих витрат.

Організація обліку витрат та складання фінансової звітності дуже важливі для рівномірного розподілу собівартості за складом.

Склад вартості може бути елементом, а може бути складним. Однофакторні витрати включають економічно однорідні витрати. Незалежно від їх розташування та призначення (сировина, паливо, енергія, заробітна плата тощо) вони не будуть поділятися на різні складові. Класифікація витрат за економічними факторами ґрунтується на цьому принципі.

Складні витрати складаються з кількох економічних факторів. Типовим прикладом складної статті витрат є накладні витрати, які включають майже всі економічні фактори.

"За ступенем залежності від обсягів діяльності витрати поділяються на змінні і постійні.

Змінними називаються витрати, величина яких змінюється пропорційно зміні обсягу виробництва (випуску). Звідси, розмір цих витрат на кожну одиницю продукції залишається сталим.

До постійних відносять витрати, величина яких не змінюється або майже не змінюється (умовно-постійні витрати) при зміні обсягу виробництва (прикладом можуть слугувати адміністративні витрати)" [15, С. 77].

Згідно з доцільною мірою витрат, існують виробничі витрати, включаючи розумні або відповідні витрати на це виробництво, а також невиробничі витрати через дефекти технології та організації виробництва (брак продукції, втрата простоїв, понаднормові роботи тощо).

Цю вартість слід пояснювати причинно -наслідковим зв'язком. У разі ідеальної організації виробництва та технології праці всі витрати мають бути лише виробничими витратами.

"Окремо ведеться облік поточних та одноразових витрат.

До поточних відносять витрати, пов'язані з виробництвом і реалізацією продукції даного періоду. Це, як правило, основна частина витрат на виробництво.

Одноразовими є витрати, пов'язані з підготовкою виробництва (впровадження нової продукції, її суттєва модернізація), резервуванням витрат на оплату відпусток і виплату одночасної винагороди за вислугу років тощо" [25, С. 44].

Організація обліку витрат відповідно до економічних факторів має велике значення для складання фінансової звітності та економічного

аналізу. Перелік статей розрахунку підприємство самостійно формує на основі технічних характеристик та організації виробництва. На цій основі було підготовлено форму розрахунку собівартості, кошторису та внутрішньої звітності.

Собівартість, що включається до собівартості реалізованих товарів (інжиніринг, послуги), включає їх виробничі витрати, нерозподілені непрямі витрати та надлишкові виробничі витрати. Решта витрат розглядаються як витрати, понесені протягом звітного періоду, та класифікуються за видами діяльності.

За типом діяльності всі витрати поділяються на дві категорії: витрати, понесені під час повсякденної діяльності, та витрати, понесені під час надзвичайної діяльності. У свою чергу, витрати, понесені у щоденному бізнес -процесі, поділяються на операційні (основні та інші) витрати на інвестиції та фінансову діяльність (табл. 1.1).

Основними завданнями виробничого процесу є:

- облік та контроль виробництва: кількість, обсяг, якість цих показників та виконання плану;
- розраховувати виробничі витрати та контролювати виконання кошторису витрат;
- облік собівартості продукції та контроль виконання плану витрат;

Визначте невикористані виробничі резерви та боріться з безгосподарністю, втратою шлюбу та простоями.

У звіті про виробництво всі фактичні виробничі витрати порівнюються зі стандартами, зазначеними у фактичному продукті, а заощадження та перевитрати кожного нормативного розрахунку сукупної суми поточного місяця та початку року відповідно визначені. Дані у звіті про виробництво використовуються керівниками та експертами компанії для аналізу роботи компанії щодо дотримання обмежень витрат та виконання виробничих планів.

Класифікація витрат за видами діяльності

Вид діяльності	Витрати
ЗВИЧАЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ	
Операційна діяльність	ОСНОВНА ДІЯЛЬНІСТЬ
	Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)
	Адміністративні витрати
	Загальні та корпоративні витрати, витрати на утримання адміністративно-управлінського персоналу тощо
	Витрати на збут
	Витрати на пакувальні матеріали та ремонт тари, оплата праці та комісійні продавцям, витрати на маркетинг тощо
	ІНША ДІЯЛЬНІСТЬ
Операційна діяльність	Інші операційні витрати
	Витрати на дослідження та розробки, собівартість реалізованої валюти, визнані штрафи та пені, безнадійні борги тощо
Фінансова діяльність	Витрати (втрати від участі у капіталі)
	Збитки, отримані в результаті інвестицій а асоційовані або спільні підприємства, які обліковуються методом участі в капіталі
	Фінансові витрати
	Витрати на проценти (по кредитах отриманих, облігаціях випущених, фінансовій оренді) тощо
Інша діяльність	Собівартість реалізованих фінансових інвестицій, необоротних активів та іншого майна підприємства, втрати від не операційних курсових різниць тощо
НАДЗВИЧАЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ	
	Втрати і витрати, пов'язані з подіями або операціями, які відрізняються від звичайної діяльності підприємства; не очікується, що вони повторюватимуться періодично

Організація виробничих витрат не залежить від форми власності суб'єктів господарювання та форми організації та правової діяльності.

На організацію впливає багато факторів, а основними її витратами є: діяльність, характер виробництва та продукції, структура та масштаби управління підприємством, технічні характеристики та організація виробництва.

Ми можемо визначити такі загальні принципи обліку витрат:

а) показники обліку витрат та обліку собівартості продукції повинні відповідати плановим та нормативним показникам;

б) вартість документів на момент впровадження відповідно до різних відображень вартості відповідно до специфікацій та відхилень ресурсних витрат та заробітної плати;

в) усі витрати, пов'язані з виробництвом продукції протягом цього періоду, повинні бути включені до його собівартості;

г) усі витрати через систему обліку повинні бути згруповані за об'єктами бухгалтерського обліку та статтями витрат;

д) витрати на виробництво розраховуються на основі даних обліку витрат, що вимагає використання об'єктів розрахунку для ідентифікації об'єктів витрат.

Розглянемо класифікацію виробництва на основі впливу виробництва на організацію обліку витрат. За характером процесу всі продукти можна розділити на дві категорії: видобуток та переробка.

Видобувні галузі включають виробництво мінеральних та органічних ресурсів із надр, води та лісів для подальшої переробки та використання. Найбільш типовими представниками цієї групи є такі підприємства, як вугілля, нафта, природний газ, руда, рибальство та лісозаготівля. Зазвичай вони характеризуються масовим виробництвом і досить простими технологіями.

Виробництво - це група галузей з великою різноманітністю. За технологією створення продукції вони поділяються на дві підгрупи.

Перший передбачає виробництво, де кінцевий продукт формується шляхом послідовної обробки сировини. Технологічний процес у цих

галузях характеризується багатьма перерозподілами, процесами (стадіями).

Продукти, що перерозподіляються кожного разу, називаються напівфабрикатами, переносяться на наступний перерозподіл. У деяких випадках його можна використовувати в інших галузях промисловості. Прикладом виробництва цієї підгрупи є металургійний завод із повним циклом виробництва та текстильний завод.

Друга підгрупа формується шляхом виробництва, створюючи окремі деталі в різних магазинах, які збираються в середній вузол і, нарешті, з'єднуються з готовим продуктом. Найбільш типові приклади цього методу виробництва - це підприємства з виробництва машин та швейні фабрики.

На організацію обліку витрат та обліку собівартості продукції значний вплив має ступінь спеціалізації підприємства та масове виробництво. Виходячи з цього, виробництво поділяється на окремі частини, серії та партії.

Сингл - це виробництво певної продукції. Прикладами такого виробництва можуть бути верфі, важке інженерне обладнання, і їх продукція зазвичай не дублюється.

Характеристика масового виробництва - регулярний випуск певних партій (серій) продукції. Цей тип організації виробництва найбільш поширений у виробництві верстатів та інструментів, а також у виробництві інструментів.

Масове виробництво - це найсучасніший тип організації виробництва, який порівняно з іншими галузями промисловості забезпечує більшу автоматизацію та механізацію багатьох процесів. У масовому виробництві безперервне виробництво однотипних виробів з відносно обмеженим асортиментом. Зазвичай це включає майнінг. У обробній промисловості масове виробництво є типовим представником багатьох галузей машинобудування (автомобільної, тракторної

промисловості), легкої та харчової промисловості.

Великі та середні виробничі підприємства поділяються на майстерні, майданчики чи інші структурні підрозділи. На підприємстві зазвичай створюються дві групи таких відділів (виробництва): базові відділи та допоміжні відділи.

Різноманітність методів обліку продукції та калькулювання собівартості визначається багатьма факторами, які можна об'єднати у дві групи: характеристики галузі та організаційні передумови.

Відомчі характеристики обліку собівартості продукції залежать від обсягу готової продукції, виконаної роботи та наданих послуг, характеру виробництва та технології, що використовується. Ці фактори змінюються залежно від конкретних обставин і впливають на вибір організації бухгалтерського обліку, об'єктів витрат та об'єктів обліку витрат.

Існують такі організаційні передумови:

а) рівень розвитку обліку виробництва та діяльності структурних підрозділів підприємства. Відповідно до уточнення бухгалтерського обліку центру витрат та центру відповідальності, його поглиблення (для посад екіпажу та посади) та ступеня аналізу обліку витрат;

б) використовуваний метод контролю експлуатаційних витрат. Багато компаній використовують прогресивні методи фіксації відхилень від чинних нормативних актів у виробничому процесі, що дозволяє швидко визначити причину відхилення та чинити на неї вплив для запобігання негативним наслідкам;

в) обсяг надання інформації для прийняття рішень керівництву, власникам, засновникам та акціонерам. Повнота цієї інформації скорочує час її подання, надає інформацію до необхідних рівнів управління та розширює можливість впливу менеджменту на процес формування собівартості продукції. Але в той же час рівень деталізації

та складності обліку виробництва зменшується або зростає. Зазвичай це послаблює контроль над витратами у виробничому процесі та зменшує вплив менеджменту на виробничі (сервісні) витрати.

Витрати на виробництво, залежно від їх виду, можна розрахувати кількома способами: безладно, попередньо та після обробки; використовуючи чи не використовуючи стандартизовані методи (табл. 1.2).

Правильний вибір методу обліку витрат залежить від особливостей процесу та залежить від управлінського та бухгалтерського персоналу підприємства.

Вартість праці, матеріалів та валютних ресурсів контролюється бухгалтерією компанії на основі оригінальних та консолідованих ваучерів на основі стандартів, встановлених компанією. Документи, вартість публікаційних матеріалів та фондів публікацій яких перевищує встановлені стандарти (межі, приблизні суми), групуються та узагальнюються окремо.

У стенограмі витрати згруповані за об'єктами бухгалтерського обліку (за видами продукції), а витрати - за нормами, відхиленнями від норм та змінами норм відповідно до номенклатури встановлених статей.

Кінцевим станом обліку собівартості продукції є розрахунок собівартості продукції (інжинірингу, послуги). Розрахунок полягає у розрахунку вартості одиниці продукції (інжинірингу, послуги) відповідно до встановленої номенклатури витрат. Процес розрахунку передбачає належну послідовність робіт.

Організація для комплексного аналізу та обліку виробничих витрат повинна забезпечувати: відображати витрати на всі операції, обґрунтовано розподіляти витрати відповідно до об'єктів калькулювання, визначати виробничі витрати та своєчасно отримувати необхідну інформацію для управління.

Методи обліку витрат і калькулювання собівартості

Метод	Застосування	Загальні характеристики
Нормативний	Застосовується для щоденного виявлення відхилень від діючих норм на виробництво з метою запобігання понаднормативних витрат	Витрати на виробництво обліковуються з поділом їх на три елементи: – витрати в межах норм (плану, кошторису, квоти тощо); – зменшення (економія) або збільшення (перевитрати) витрат порівняно з нормою внаслідок зміни норм під впливом технічного прогресу
Попроцесний (простий, однопередільний)	Застосовується у виробництвах, де технологічний процес не поділяється на стадії	Здійснюються наступні операції: – облік витрат на підставі первинних документів; – розподіл витрат за визначеними процесами, розподіл за визначеними категоріями; – розрахунок суми загальної величини витрат
Попередільний (багато-передільний)	Застосовується в тому випадку, якщо сировина та матеріали проходять декілька закінчених стадій обробки (переділів)	Витрати обліковуються в розрізі технологічних переділів, видів продукції, напівфабрикатів. Контролі, витрат при цьому проводиться за кожним об'єктом обліку (технологічний процес, стадія, фаза виробничого процесу). Прямі витрати переміряються по кожному переділу окремо, а в середині переділу – за видами продукції
Позамовний	Застосовується в індивідуальних та дрібносерійних виробництвах	Об'єктом обліку є окреме замовлення, оформлене договором між виробником та замовником. Виробничі витрати групуються по окремому цеху, далі сумуються вцілому по підприємству і потім здійснюють облік собівартості одиниці продукції по сумі усіх витрат

На організацію обліку витрат на аналіз впливають різноманітні фактори, включаючи:

- а) тип виробництва, організація та технічні характеристики;
- б) асортимент продукції;
- в) структура управління підприємством;
- г) ступінь організації бухгалтерського обліку;
- д) організувати бухгалтерський облік за місцезнаходженням, місцем витрат та центром відповідальності;
- є) метод обліку собівартості та метод розрахунку собівартості продукції;
- ж) рівень автоматизації бухгалтерської роботи.

Витрати на виробництво (інжиніринг, обслуговування) повинні бути статтями витрат, згрупованими в бухгалтерському обліку відповідно до виду виробництва (основного та допоміжного), місця походження (центр відповідальності) та об'єкта калькулювання (тип продукції, інженерія, послуга тощо).

Для узагальнення всіх витрат, які включаються до собівартості продукції, використовують журнал-ордер № 10.

Для узагальнення інформації про витрати на виробництво призначено рахунок 23 "Виробництво".

1.2. Роль калькулювання в управлінні виробництвом

Друга половина XIX ст. Почніть вживати термін "розрахунок" (лат. Saisiyagio-розрахунок) для позначення розрахунку витрат та термін "книга розрахунків", у якому проводився розрахунок. З часом термін "розрахунок" почав вживатися у вигляді розрахунків витрат, відмовившись від використання терміну "книга розрахунків". В результаті зміст концепції обчислень поступово розширювався, і в той же час розуміння її стало плутаним і розпливчастим (неадекватним).

У 1950 -х роках з'явився новий термін "розрахунок", щоб усунути непорозуміння між вченими та економістами. Однак бажаного ефекту це не досягло. Тому сьогодні деякі автори використовують терміни «розрахунок» та «розрахунок» як синоніми, тоді як інші істотно відрізняються.

Загалом під розрахунком розуміють процес обчислення витрат та результатів будь -якого бізнес -процесу у грошовому виразі на основі встановлених термінів, що використовуються для аналізу підприємства. А розрахунки розглядаються як форма внутрішніх документів, в яких виконуються розрахунки та наводяться їх результати.

Тому поняття "розрахунок" є більш широким, оскільки процес (система) для розрахунку собівартості або результату бізнес -процесу включає форму подання цього результату розрахунку як статтю витрат.

Розрахунок собівартості фактичної собівартості продукції (інженерії, послуги) повинен здійснюватися шляхом розрахунку. Інформація, що міститься в ній, має не тільки бухгалтерську вартість, але також є важливим засобом управління процесом формування витрат. Тому розрахунок повинен включати мінімальні наукові та обґрунтовані показники, необхідні для економічної роботи.

Його можна розрахувати в системі бухгалтерського обліку (впорядкований рутинний процес) та на вимогу (наприклад, збирання та аналіз витрат, пов'язаних із заміною обладнання). Звичайно, постійні витрати дорожчі, ніж час від часу. Рішення про те, як регулярно отримувати детальні дані з системи обліку виробництва, приймається на основі порівняння витрат та доходів. Правила розрахунків повинні визначатися кожним підприємством відповідно до його цілей та інтересів.

Крім того, дані про заплановані та фактичні виробничі витрати, якщо вони не розкриваються у фінансовій звітності, швидше за все, будуть розглядатися як комерційна таємниця компанії.

До розрахункових завдань, які є невід'ємною частиною управлінського обліку, належать:

- надавати інформацію про вартість частин, компонентів, агрегатів та виробів, а менеджери приймають рішення, спрямовані на підвищення ефективності виробничого процесу;

- виявляти відхилення від стандартних (нормативних) витрат на виробництво та вказувати на фактори, що на них впливають,

- визначити ефективність виробничого проектування, технології та організаційних умов;

- забезпечити порівнянність аналізу порівняння продукції та розрахунку ціни;

- визначити взаємозв'язок між обсягом

- проаналізуйте виробничі витрати, щоб знайти резерви для зменшення витрат.

Однак основним завданням розрахунку є визначення вартості одиниці перевізника, тобто одиниці продукції (інжиніринг, послуги), що використовується для реалізації та внутрішнього споживання.

Крім того, розрахунки дозволяють визначити достатню, справедливу та конкурентоспроможну ціну продажу, результати якої використовуються для прогнозування та управління виробництвом та витратами.

Протягом тривалого часу система обліку витрат має лише одну мету-оцінити запаси готової та напівфабрикатів, вироблених власноруч, що необхідно для внутрішнього виробництва, складання внутрішньої фінансової звітності та визначення прибутку. Незважаючи на важливість цього завдання, попередні системи обліку витрат не містили інформації, необхідної для виконання багатьох управлінських завдань. виробництва, вартістю та прибутком від реалізації продукції (інжиніринг, обслуговування);

Сучасні обчислювальні системи є більш збалансованими.

Інформація, що міститься в ньому, не тільки дозволяє виконувати традиційні завдання, але й допомагає:

- визначити мету подальшого виробництва;
- визначити найкращу ціну товару;
- оптимізувати асортимент продукції;
- визначити мету оновлення існуючої технології та машинного парку;
- оцінити якість управлінського персоналу.

Оцінка виконання плану, прийнятого підприємством або його підрозділом, залежить від своєчасності розрахунків, що потребує аналізу витрат причин відхилення від запланованого завдання. Фактично розраховані дані використовуються у плані подальшого спостереження за базовою вартістю, щоб довести економічну вигоду від впровадження нового обладнання, вибрати сучасні технологічні процеси, реалізувати заходи щодо підвищення якості виробництва, перевірити будівельні проекти та реконструкцію підприємств. .

На підставі результату розрахунку ви можете вирішити, чи відремонтувати його самостійно, або скористатися послугою сторонньої компанії.

Нарешті, розрахунок є основою трансфертного ціноутворення. Трансфертні (внутрішні) ціни використовуються для комерційних операцій між підрозділами одного підприємства. Найважливішим питанням у формуванні трансфертної ціни є наявність права кожного підрозділу підприємства самостійно виходити до зовнішніх покупців. У цьому випадку правильне формування трансфертної ціни буде залежати від загального фінансового становища підприємства. Якщо продукція підрозділів повністю споживається всередині компанії, ціна трансферу є лише обліковою статтею, необхідною для забезпечення економічних відносин між підрозділами всередині компанії, і не впливає на кінцеві фінансові результати компанії.

Тому розрахунок є головним елементом системи менеджменту не тільки собівартості продукції, а й усього виробництва.

Результатом розрахунку є вартість. Вартість продукції (інжинірингу, послуги)-це валютне вираження вартості компанії, пов'язаної з виробництвом та реалізацією продукції, інженерією та послугами.

Собівартість продукції - один з найважливіших економічних показників господарської діяльності компанії, що відображає зростання продуктивності праці, збереження ресурсів та технічний прогрес.

Собівартість є основним інструментом управління виробництвом та гарантування корпоративної діяльності. Відповідно до принципів розрахунку бізнесу, вартість компанії порівнюється з її доходом, виробничою вартістю та прибутками від реалізації.

Показники витрат використовуються для оцінки економічної ефективності використання основних засобів та оборотних активів, вибору найкращого плану управління, економічних зв'язків між внутрішніми та економічними, вирішення проблем впровадження нового обладнання та технологій та підвищення якості продукції.

Вартість, включена до собівартості продукції, визначається національними положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку та галузевими директивами, що стосуються планування, обліку та розрахунку витрат на продукцію (інжиніринг, послуги).

Єдиного об'єктивного значення собівартості продукції немає, і її величина залежить від методу розрахунку. За однієї вартості, за одного і того ж обсягу виробництва, застосування різних методів розрахунку може отримати різні значення первісної вартості.

Роль і важливість показників витрат в управлінні виробництвом повинні класифікувати багато характеристик у плануванні та бухгалтерському обліку при оцінці діяльності та стимулів корпоративної групи.

Метою планування витрат є економічне та обґрунтоване визначення суми витрат, необхідних підприємству для виробництва кожного виду та всієї промислової продукції, що відповідає його вимогам до якості протягом періоду планування. Розрахунок планової вартості окремої продукції, товарів та загальної продукції використовується для визначення вимог до оборотних коштів, планів прибутку, визначення економічної ефективності окремих організацій та технічних заходів, а також загального виробництва, планування на заводі та формування цін .

Фактична вартість може відрізнятись від плану, оскільки відображає фактичні витрати на виробництво та реалізацію.

Величина цих відхилень залежить від продуктивності праці, ефективності використання основних засобів та оборотних засобів та інших факторів виробництва. Іншою причиною відхилення фактичного рівня витрат від плану також можуть бути зміни цін та тарифів на матеріали та послуги виробництва.

Фактичні дані кошторису використовуються для оцінки та аналізу виконання планових показників, визначення структурних підрозділів та загальних результатів діяльності підприємства, формулювання та покращення фактичної ефективності організації виробництва та технічних заходів та використання їх для планування, економічних та аналітичних розрахунків.

Зменшення витрат є одним із факторів економії економічних ресурсів, а також найважливішим резервом збільшення прибутку підприємств та підвищення рентабельності виробництва.

В умовах розвитку та поглиблення ринкових відносин, коли кожне підприємство має гарантувати розширення та вдосконалення виробництва за рахунок власних заощаджень, одним із основних завдань економічних служб, керівників та всіх експертів підприємства є пошук та мобілізація внутрішніх резервів. Зменшити виробничі витрати

(інжиніринг, обслуговування).).

Виходячи з величини собівартості як загального якісного показника виробництва, необхідно поділити фактори зниження витрат на дві основні характеристики:

- 1) за факторами виробництва-праці, предмети та матеріали праці;
- 2) поліпшення умов виробництва та характер заходів визначають зменшення витрат праці та засобів виробництва на одиницю продукції, а також скорочення основних факторових витрат.

Основними факторами, які зменшують витрати при першому поділі, є:

- а) збільшення продуктивності праці та відповідна зміна середньої заробітної плати;
- б) скоротити споживання сировини, матеріалів та палива;
- в) Знизити транспортні витрати на доставку виробничих матеріалів.

Основними факторами зменшення витрат у другому розподілі є:

- а) Впровадження сучасного обладнання-механізації та автоматизації, електрифікації та хімії виробництва, вдосконалення дизайну виробу, впровадження передових технологічних процесів тощо;
- б) покращити організацію виробництва на основі централізації та спеціалізації, покращити організацію управління підприємством та більш розумний географічний розподіл виробництва, покращити матеріально -технічне забезпечення та умови організації праці тощо;
- в) підвищення кваліфікації та культурні навички працівників.

Якщо підприємство не розраховує собівартість певного виду продукції, втрата деяких продуктів виражатиметься рентабельністю іншої продукції, що перешкоджає передачі корпоративних резервів.

Управління витратами на продукт - це ітераційний процес, і в цьому процесі ви постійно намагаєтесь знайти розумні можливості зниження витрат. У виробничому циклі, в найбільш загальній формі, цей

процес може бути виражений у формі досить очевидної послідовної програми:

- прогнозування та планування витрат (визначення довгострокових та короткострокових тенденцій різних змін вартості, встановлення їх орієнтирів та забезпечення виходу з певних значень прибутку та індексу рентабельності);

- розподіл витрат (у фізичній та кошторисі витрат встановлені технічно обґрунтовані стандарти для певних видів витрат, технічних процесів та центрів відповідальності);

- облік витрат (вартість враховується при найменуванні даної позиції);

- облік витрат;

- аналіз витрат та витрат (порівняльний аналіз фактичних витрат із запланованими цілями та стандартами, з'ясування причин відхилень та визначення резервів скорочення витрат),

- контролювати та коригувати процес управління витратами (вносити поточні зміни до системи управління витратами, системи планування та нормування), відхиляючись від запланованої динаміки витрат.

Двома найпоширенішими класифікаційними характеристиками при аналізі та плануванні витрат та витрат на виробництво є: економічні фактори та статті обліку витрат.

Економічні фактори відносяться до економічно однорідних видів виробництва та витрат на реалізацію продукції, які не підходять для більш детального пояснення на рівні підприємства. Наприклад, стаття "амортизація основних засобів" узагальнює всі амортизаційні відрахування, незалежно від мети використання конкретного основного засобу; вартість придбаних напівфабрикатів не може бути поділена на вартість життя та матеріальну працю.

Звичайно, вартість, яку підприємство змушене нести у процесі

виробництва, є об'єктивною, а підприємство самостійно визначає собівартість продукції. Однак держава певним чином регулює цей процес шляхом нормування витрат, пов'язаних із витратами, та їх врахування при розрахунку суми прибутку до оподаткування.

Порівняно з управлінням доходами, роль фінансових послуг у управлінні витратами вже дуже важлива.

Якщо рівень доходу в основному визначається ринковою кон'юнктурою, типом та рівнем витрат можна керувати шляхом встановлення більш -менш жорстких внутрішніх стандартів для окремих статей витрат. Це реалізується в процесі формування планових витрат у системі управлінського обліку, розрахунку фактичних витрат, аналізу відхилень між фактичними даними та плановими значеннями, виявлення причин таких відхилень та формулювання заходів щодо усунути причини необґрунтованих витрат.

Виробничі витрати компанії поділяються на три категорії:

1. оціночна інформація щодо використання виробничих ресурсів;
2. дані про вартість управлінського рішення;
3. інформація про вартість контролю та нагляду. Щоб визначити виробничі витрати та прибуток, необхідно розрізняти витрати на вхід та витрати минулого.

Вхідні витрати - це кошти, які були отримані, доступні та очікувані для отримання доходу. У балансі вони відображаються як активи у вигляді запасів. Якщо ці ресурси (запаси) споживаються і втрачається можливість одержання більших доходів, вони будуть перенесені до минулої групи витрат.

Собівартість виробництва повинна включати лише собівартість продукції, тому бухгалтерський облік включає вартість, включену до собівартості продукції, та собівартість звітного періоду, тому до собівартості продукції включаються лише ці витрати, тобто собівартість одиниці продукції.

Собівартість за звітний період - це вартість, не включена до собівартості продукції. Наприклад, до них належать витрати на роздрібну торгівлю, управління та інші торгові витрати.

На промислових підприємствах виробничі витрати включають три елементи витрат:

1. основні матеріали;
2. праця основних виробничих робітників;
3. непрямі витрати.

Основні матеріали - це ті, які безпосередньо використовуються для виробництва певних видів продукції, але не всі матеріали, безпосередньо передані конкретним типам продукції, класифікуються як основні матеріали.

Витрати на оплату праці основних виробничих робітників включають витрати на оплату праці, які можна віднести до певних видів продукції чи продукції. Це включає заробітну плату працівників, безпосередньо зайнятих у процесі виробництва. Заробітну плату управлінського персоналу або персоналу складу не можна безпосередньо віднести до виготовлення конкретних видів продукції, тому її вартість відноситься до вартості невиробничої праці.

Виробничі витрати на оплату праці є частиною невиробничих витрат на управління. Виробничі витрати включають усі витрати виробництва, крім живої праці та основних матеріальних витрат. До них належать усі витрати на невиробничу працю, допоміжні матеріали та всі непрямі виробничі витрати. Непрямі витрати включають знос обладнання, оренду тощо.

Прямі витрати на виробництво визначаються на основі оригінальних документів: вимоги про відпустки, складені з основних матеріалів, трудові картки тощо.

Виробничі накладні витрати розподіляються між конкретними видами продукції за допомогою різних методів.

Важлива класифікація витрат на прийняття рішень та планування. Для того, щоб отримати необхідну та корисну інформацію щодо прийняття рішень та планування, рекомендується систематизувати виробничі витрати у таких сферах:

1. динаміка витрат, пов'язана з випуском продукції;
2. Витрати у майбутньому періоді, які прийняті та не прийняті при оцінці господарської діяльності підприємства;
3. непоточні витрати;
4. орієнтовна вартість через прийняті альтернативні курси;
5. інкрементний і маргінальний.

1. Щоб зрозуміти поведінку витрат при зміні обсягів виробництва (рівнів), потрібно розділити їх на кілька груп:

а) змінні - зміни, які пропорційні обсягу виробничої діяльності. Загальна змінна вартість безпосередньо залежить від обсягу виробництва, а вартість одиниці продукції є постійною. Такі як сировина, основні матеріали, енергія тощо;

б) постійні витрати різних масштабів виробництва залишаються незмінними протягом певного періоду часу (амортизація амортизаційних активів, орендна плата тощо). Загальні постійні витрати не змінюються з випуском продукції, а зменшуються зі збільшенням випуску продукції на одиницю продукції. Слід зазначити, що постійні витрати не залежать від обсягу виробництва, але можуть змінюватися під впливом інших факторів (ціни);

в) напівзмінні витрати, включаючи витрати, які залежать і не залежать від виробництва. Наприклад, витрати на логістику включають постійні витрати, зазначені у плані (оцінка), та змінні витрати, які безпосередньо залежать від обсягу продукції;

г) напівфіксовані витрати постійні для певної продукції, після чого їх можна збільшити на певну постійну величину.

2. Прийняття та неприйняття у розрахунку вартості-це витрати на

наступні кілька років:

- нерозрахункові-це витрати, які не залежать від прийнятого рішення, тобто не мають нічого спільного з проблемою;

- подумайте про вартість-це залежить від прийнятого рішення.

3. Витрати, що не підлягають відшкодуванню, розуміються як вартість матеріалів, які були придбані, тобто витрати, понесені внаслідок прийнятих раніше рішень і не можуть бути змінені будь-яким іншим рішенням.

4. Навички - це витрати, які необхідно враховувати при прийнятті рішень, а відповідні дані неможливо отримати в системі бухгалтерського обліку. При прийнятті рішення ці витрати враховуються умовно, і ці витрати можуть не принести грошових витрат у майбутньому.

5. Додаткові витрати - це витрати, понесені виробництвом або реалізацією додаткових одиниць продукції. Якщо постійні витрати змінюються внаслідок прийняття рішення про виробництво додаткової продукції, збільшення цих постійних витрат буде розглядатися як додаткові витрати.

Виробничі витрати можна поділити на: керовані та без нагляду.

Регулювання регулюється вищим керівництвом.

Нерегульовані контролюються урядами нижчого рівня.

Основним завданням обліку собівартості продукції є визначення фактичної собівартості продукції, яка впливає на фінансові результати та є основою для визначення ціни продажу.

До основних показників, що впливають на собівартість, відносяться: організація та технологія виробництва; вид та кількість готової продукції та кількість реалізованої продукції.

Вибір методу обліку витрат також залежить від цих факторів.

Покупці, які замовляють продукцію невеликими партіями-цей спосіб називають неочевидним. При використанні цього методу необхідно оцінити ціни контракту на виготовлення та продаж. Під час

виконання великих замовлень на виробництво продукції відкрийте рахунок на суму замовлення. У цьому випадку виготовлення кожної частини замовлення оцінюється окремо. У бухгалтерському обліку вартість поділяється на виконання кожного замовлення, розбитого за стадіями роботи. Декларативні методи використовуються в машинобудуванні, меблевій промисловості та одязі. Це може тривати. Незавершене виробництво включає витрати на сировину, пряму заробітну плату та непрямі витрати, які віднесені до цього замовлення.

Аналітичний рахунок складається для кожного виду продукції, обсягу виконаної роботи та загального обсягу замовлення; загальна сума буде сумою прямих витрат, які відобразатимуться у рахунку "собівартість продукції".

Підприємства, які виробляють велику кількість продукції, тобто коли вся продукція здійснюється у належній послідовності етапів виробництва, цей метод називається доопрацюванням. Цей метод не порівнює витрати виробництва з конкретними видами продукції. Вартість товару за допомогою цього методу буде розраховуватися шляхом поділу всіх витрат за певний період на кількість продуктів. Фактична вартість буде дорівнює середній вартості всієї продукції.

У цьому методі для кожного виробничого процесу відкриваються окремі рахунки аналізу, а прямі та непрямі витрати кожного процесу визначаються окремо. Прямі витрати розраховуються так само, як і метод поза замовленням; вони включають витрати на матеріальне забезпечення та витрати на оплату праці працівників.

Але, загалом кажучи, у технологічному методі не уточнюйте вартість кожного готового продукту. Тому в недеклараційному методі непрямих витрат багато непрямих витрат будуть прямими в методі подальшої обробки. Такі витрати включають амортизацію об'єкта.

У випадку, коли підприємство виробляє лише один продукт, який необхідно послідовно обробляти, використовується метод обліку витрат

процесу.

При обліку витрат за стандартною системою витрат фактична вартість у бухгалтерському обліку порівнюється зі стандартною вартістю курсу, а різниця класифікується у відповідному рахунку відхилень. Спосіб реєстрації відхилення полягає в тому, що причину відхилення від оцінки та відповідного персоналу можна негайно визначити.

Стандартна собівартість продукції розуміється як один або кілька стандартів витрат, прийнятих підприємством.

Стандарт реєструється на початок звітного періоду та виражається як собівартість продукції на одиницю продукції.

Норми витрат поділяються на три категорії: базові, ідеальні та поточні норми досягнень.

Основні специфікації включають постійні специфікації, які не змінюються з плином часу. Вони забезпечують основу для збалансування фактичних витрат за останні кілька років. Однак зміни цих стандартів не такі часті, як зміни виробничих вимог та методів, тому їх застосування недоцільне.

Ідеальні стандарти передбачені для діяльності підприємств за ідеальних вимог і пов'язані з роботою менеджерів.

На практиці нормативні поточні результати зазвичай використовуються для відображення справжньої вартості ефективної діяльності підприємства.

Недоліком обліку витрат за стандартною системою витрат є те, що він не обов'язково визначає відхилення від стандарту та реєструє ці відхилення. Можливі відхилення виявляються шляхом розрахунків та відображаються у бухгалтерському обліку на кінець звітного періоду. Коли змінюються виробничі вимоги, система стандартних витрат не забезпечує відображення стандартної зміни.

Однак за допомогою цієї системи можна швидко виявити та

контролювати зміни вартості, що відбуваються зі збільшенням обсягів виробництва.

Визначення витрат на виробництво підтверджується наявністю необхідних факторів, до яких вони належать.

1. Виробничі витрати є ключовим фактором у визначенні справедливих та конкурентоспроможних цін продажу.

2. Інформація про собівартість продукції є основою для прогнозування та управління виробничими витратами.

3. Наприкінці звітного періоду фактична вартість використовується для визначення вартості продукції та виробничих запасів.

Найпоширенішими методами розрахунку собівартості продукції є: зовнішня та доопрацювання.

1. Метод відомого обліку витрат використовується для розрахунку собівартості продукції на основі спеціальних замовлень. Це замовлення у системі витрат може включати виробництво одного продукту або партії того самого товару. Кожному замовленню присвоюється власний номер, а вартість оформлення замовлення записується у реєстраційній картці під цим номером. Усі прямі витрати на замовлення відображаються на рахунку дебетової вартості відповідного оригінального документа. Накладні витрати розподіляються між замовленнями відповідно до методів обліку витрат.

Загальна вартість відображається у дебеті рахунку "вартість виробництва" і буде дорівнює вартості замовлення, і ця сума вираховується з кредиту рахунку "вартість виробництва" до дебету рахунку "готової продукції" ".

Деякі компанії не мають готової продукції, тому вони не використовують рахунки "готової продукції". У цьому випадку, якщо замовлення було виконано, а рахунок -фактура подано замовнику, його вартість виробництва буде списана з кредиту рахунку "Виробничі

витрати" на дебет рахунку "Комерційна вартість проданих товарів" . Якщо час виконання замовлення великий, вам потрібно визначити прибуток, пов'язаний з кожним періодом. Прибуток визначається після укладення договору та продажу готової продукції. Але для довгострокових контрактів такий підхід є неприйнятним, оскільки прибуток буде розраховуватися лише після підписання контракту.

У цьому випадку звіт про прибутки та збитки не відображатиме фактичну прибутковість компанії за звітний період.

Для вирішення цієї проблеми іноземних компаній рекомендується позичати з прибутку, який компанія отримає після підписання контракту. Міжнародні стандарти передбачають конкретні процедури розрахунку середньострокового прибутку за контрактом та відображають його у бухгалтерському обліку.

Якщо довгостроковий контракт був укладений, і очікується, що результати будуть належним чином і точно виміряні лише після його завершення, прибуток розраховується відповідно до принципу розсудливості та включається до поточних показників. Прибуток повинен враховувати відповідну частину виконання контракту на звітну дату. У разі, якщо результат довгострокового контракту неможливо точно оцінити, прибуток за цим контрактом відображатиметься на рахунку "прибуток та збиток" до його повного виконання.

Однак, якщо очікується, що під час виконання цього контракту будуть збитки, це буде відображено у звіті протягом періоду розгляду.

Метод технологічної собівартості підходить для підприємств, які розкладають виробничий процес на кілька повторюваних процесів. У цьому виді виробництва виробництво продукту переходить від одного процесу до іншого. На кожному етапі виробництва готовий продукт розміщується на складі.

Відкрийте спеціальний аналітичний рахунок для кожного процесу та визначте прямі та непрямі витрати.

Метод прямого визначення витрат такий самий, як і метод, що не винайдений, і при розрахунку враховуються матеріальні витрати та вартість праці кожного процесу.

Накладні витрати розподіляються між процесами з використанням методів розрахунку витрат процесу.

Кінцевою метою обліку витрат за допомогою цього методу є визначення середньої вартості товару протягом звітного періоду шляхом додавання вартості кожного товару до окремого аналітичного рахунку процесу.

Визначте собівартість продукту після визначення загальної вартості: суму собівартості, поділену на кількість продукції.

При розрахунку вартості важливо використовувати метод процесу, щоб точно визначити вартість поточної роботи. Інвентаризація незавершеного виробництва на початок місяця плюс інвентаризація незавершеного виробництва на кінець звітного періоду мінус середня вартість усієї виробленої продукції; використовується технологічний метод обліку собівартості.

Однак на практиці можуть бути випадки, коли використовується одне і те ж обладнання та сировина, і може бути отримано кілька продуктів, і одночасно можуть бути отримані побічні продукти, які також будуть оцінені та враховані при розрахунку вартості.

У цьому випадку між різними видами продукції використовуються різні методи розподілу витрат:

1. Коли компанія випускає продукцію з однаковою одиницею виміру, визначте середню собівартість одиниці продукції, застосовуючи таким чином простий метод. Загальна вартість виготовлення різних виробів, поділена на кількість одиниць готової продукції.

2. Підприємства можуть розподіляти витрати пропорційно до ваги, об'єму, довжини, тепла та інших показників продукції.

3. Розподіл витрат можна здійснювати за допомогою

коефіцієнтів. Розрахунок коефіцієнтів враховує показники, що відображають якість продукції.

4. Прийняти метод раціонального розподілу собівартості відповідно до ефективної ринкової ціни на момент складання звіту та вартості різних видів продукції.

5. Розподіл фактичних витрат між видами готової продукції може ґрунтуватися на стандартних витратах, понесених під час виробничого процесу.

6. Деякі компанії визначають повну вартість готової продукції, яка включає всі прямі та непрямі витрати.

7. Під час визначення витрат підприємства включають постійні та змінні накладні витрати. У цьому випадку фіксовані накладні витрати віднімаються з прибутку, що є різницею між виручкою від реалізації та змінною вартістю (граничний прибуток).

1.3. Сучасний стан розвитку світового ринку рису

Не дивно, що деякі люди кажуть, що рідне місто людини - це не тільки місце її народження, а й місце, де її люблять. Це стосується багатьох культур, про які можна сказати. Наприклад, історичним батьківщиною рису є стародавній Китай. Тим не менш, більше двох третин населення нашої планети називають рис своїм улюбленим продуктом.

Любов людей до рису не досягається за одну ніч. Щоб завоювати симпатії людей, рис, як і інші зернові, пройшов довгий шлях. Він був відомий у Китаї у третьому тисячолітті до нашої ери, а потім поширився на Індію. Вирощування довгозернистого рису відносять до індусів. Ще до нашого часу рис завоював весь азіатський континент.

Рис був завезений в Європу через деякий час. У цей час рис називали сарацинською пшеницею та сарацинським зерном. Пізніше в

європейських мовах його стали називати рисом, рисом, рисом. Сьогодні рис вирощують у Центральній та Східній Африці, Полінезії та Меланезії, США, Мексиці, Південній Америці та Південній Європі. В Іспанії та Італії рис вирощували з раннього Середньовіччя, а в Греції, Албанії, Югославії та Болгарії-також із давніх часів. У США є рисові плантації. Водночас основною сферою вирощування рису була і залишається Азія.

В даний час існує більше 20 видів рослин, понад 150 сортів і тисячі сільськогосподарських сортів рису.

Усі ці основні види можна розділити на дві категорії: довгий, тонкий і вузький рис, вироблений в Індії, і круглий і короткий рис виробництва Японії.

Рис буває не тільки білим, а й чорним, фіолетовим і червоним, до речі, самий поживний - жовтий. Але такі характеристики властиві нашому регіону. В Україні вважається за краще класичний білий рис-довгий або круглий. Серед усіх зернових, які споживає населення, рис поступається лише гречці. Його продажі складають 25-35% ринку зерна.

Споживання рису на душу населення в Азії становить 150 кілограмів на рік, а в Європі, наприклад, менше 2 кілограмів на рік.

Рис - дуже невибагливе зерно, тому він росте в екваторіальній зоні і далі на північ і південь.

Його можна вирощувати на присадибній ділянці протягом багатьох років, не вимагає багато добрив і може щорічно забезпечувати стабільний урожай, хоча і не дуже високий.

Світовий обсяг імпорту та експорту рису досяг 25-27 млн тонн на рік.

В останні роки Європа була основним імпортером рису. Азія та Південна Америка – експортери. Деякі країни імпортують лише рис; інші країни, такі як Бразилія, Росія та Україна, окрім збирання врожаю, також купують його для задоволення внутрішнього попиту на рис; інші

країни, такі як Пакистан, Індія та Китай, експортують високоякісний рис та імпортувати дешевші сорти.

Світовий експорт рису в табл. 1.3.

Таблиця 1.3

Світовий експорт рису, млн.тон

Країна	Роки				
	2013 /2014	2014 /2015	2015 /2016	2016/2017	2017/2018
Світ	27,67	24,93	22,90	27,03	27,54
Таїланд	6,37	6,68	6,55	7,25	7,75
Індія	4,67	2,75	1,45	6,30	4,25
В'єтнам	3,78	4,56	3,37	3,25	4,00
США	3,16	2,65	2,76	2,96	3,79
Китай	3,73	2,71	2,95	1,96	2,25
Пакистан	1,99	1,84	2,03	1,63	1,50
Єгипет	0,43	0,32	0,50	0,47	0,70
ЄС – 15	0,35	0,35	0,31	0,34	0,49

З даної таблиці видно, що основними експортерами рису на світовому ринку являються Таїланд, Індія, В'єтнам (6,37-7,75; 1,45-6,30; 3,25-4,56 млн. тон рису відповідно).

Таблиця 1.4

Основні світові імпортери, млн. тон

Країна	Роки		
	2016	2017	2018
Світ	23,41	22,56	26,16
Індонезія	1,30	1,60	3,50
Нігерія	1,80	1,20	1,82
Філіппіни	0,95	0,80	1,00
ЄС – 15	0,80	0,80	0,89
Бразилія	0,50	0,50	1,20

Зробивши висновок до таблиці 1.4., можна сказати, що основними імпортерами рису на світовому ринку є такі країни, як Індонезія – 1,30-

5,77 млн. тон, що становить 6-21% від світового імпорту; Нігерія – 0,90-1,82 млн. тон (3-7%); Філіппіни 0,90-2,19 млн.тон (4-8%).

Таблиця 1.5

Світове споживання рису в млн. тон

Країна	Роки		
	2015/2016	2016/2017	2017/2018
Світ	402,6	404,4	409,02
КНР	134,3	134,6	134,80
Індія	83,5	85,0	82,68
Індонезія	35,9	36,4	36,79
В'єтнам	17,0	17,1	17,55
Таїланд	10,0	10,0	9,92
Японія	9,3	9,3	8,79
Філіппіни	8,8	8,9	9,55
Бразилія	8,0	8,0	8,10
Корея	5,0	5,2	5,01
Єгипет	3,0	3,0	3,28
ЕС	2,1	2,1	2,23

Основними споживачами рису являються КНР – 132,5-134,8 млн. тон, що становить 33-35 % від світового споживання рису; Індія – 77,6-85,0 млн. тон (20-21%); Індонезія – 34,7-36,79 млн. тон (9%).

Рис був завезений в Україну на початку 30 -х років, у період колективізації сільського господарства. В основному, сорти Краснодару, технологія висіву рису та дизайн рисової системи прийшли в Україну.

У Росії рис у Краснодарському краї (Кубань) імпортується з країн, що вирощують рис, у Середній Азії та Середземномор'ї (Єгипет, Італія, Іспанія тощо).

Рис був завезений в Росію 200-300 років тому. У північних широтах (російський рис-найпівнічніший рис у світі) прижився сорт круглозернистого рису. Щоб задовольнити потреби внутрішнього ринку, Росія та Україна закупили рис за кордоном у 1965 році. Відтоді поставки рису в Україну не припиняються. Можна з упевненістю сказати, що Росія та Україна завжди будуть імпортерами рису.

Кубанські сорти рису зараз дуже популярні в Росії та Україні і конкурують з імпортними.

РОЗДІЛ 2

АНАЛІЗ ВИРОБНИЦТВА ПРОДУКЦІЇ РОСЛИННИЦТВА

2.1. Природно-кліматичні умови

Херсонська область розташована на півдні України. Межує з Запоріжжям на сході, Автономною Республікою Крим уздовж Сіваського та Перекопського перешийка на півдні, Дніпропетровськом на півночі та Миколаївською областю на заході.

Територія Херсонської області розташована в степовій зоні Чорноморського регіону, по обидва береги нижнього Дніпра. Омивається Чорним морем, Азовським і Сивашським (погане море) морем. Площа цієї території становить 28 500 метрів (4,7% території України).

Регіон був створений 30 березня 1944 року. Під юрисдикцією 18 адміністративних областей, 3 обласних міст (Херсон, Каховка, Нова Каховка) та 6 районних муніципалітетів, 30 міських поселень, 699 сіл, 18 районів, 9 міст, 29 населених пунктів та 255 представницьких комітетів села.

Площа рівна. Найвища точка на північ від узбережжя - понад 100 метрів над рівнем моря.

Промінь є типовою ознакою правого берега, а лівий берег - це неглибока закрита западина (піч). Найбільші каміни - Агаймакський, Зелений та ін. Від Каховки до Кінбурнської коси вздовж Дніпра сім великих ділянок (Каховка, Козацько-Лагерська, Олешківська, Збурівська, Іванова, Кінбурнська та Халбаська Арена) простягаються до нижнього Дніпра, займаючи площу понад 200 000 га.

Регіон має континентальний, жаркий і посушливий клімат, середня річна температура $+9,0^{\circ}\text{C}$ $+10,5^{\circ}\text{C}$, середньорічна температура липня $+22,8^{\circ}\text{C}$ $+23,8^{\circ}\text{C}$, а в січні $-2,2^{\circ}\text{C}$ до $-4,3^{\circ}\text{C}$. Абсолютне

максимальне значення + 40 ° С, абсолютне мінімальне значення -29 ° С - 33 ° С.

Тривалість вегетаційного періоду становить 210-245 днів, а безморозного-165-220 днів. Кількість днів, коли середньодобова температура вище +10 ° С, близька до періоду безморозного періоду, а сукупна ефективна температура може досягати 3200 ° С-3500 ° С.

Річна кількість опадів становить 350-400 мм, щорічно змінюється від 140-160 мм до 600-650 мм. Найбільш дощовий місяць-липень (35-60 мм), а найсухіший-березень (20-29 мм). Характерний період без дощів 50-60 днів і більше. Сніговий покрив низький і нестійкий.

Херсонська область знаходиться навесні у не зовсім вологому районі. Необхідно знати, що територія цієї території є частиною зони посушливого степу.

Херсонська область розташована в південній частині басейну Чорного моря і розділена на правобережну та лівобережну долиною Дніпра.

На території регіону гірські породи, що утворюють ґрунт,-це льос, льосоподібний ґрунт, стародавні та сучасні алювіальні та морські відкладення та червоно-бура глина.

Територія цього району розташована в південній степовій зоні. Це зона прерій кови. Рослинність сухого луку дуже бідна і дуже низька. У північній частині регіону поширені лугові луки.

Ґрунт Херсонщини є важливою частиною її ландшафту, що значною мірою визначає економічну спеціалізацію регіону та спосіб життя мешканців. Чорнозем займає північну та центральну частини району. Щодо найбільш родючого звичайного чорнозему, то їхні дрібні гумусові родовища знаходяться лише у північній частині Верхньорогачицького району. Вони характеризуються шаром з високим вмістом гумусу-більше 4,5% і хорошим розподілом гумусу - 70-80 см.

Південний чорнозем, що містить невелику кількість гумусу, розташований на рівнинах і схилах широкого басейну з поганим дренажем посередині території. Другий за величиною ґрунт у Херсонській області розташований у південній частині південного чорнозему. Це залишковий темно-бордовий ґрунт зі слабкою та помірною солоністю.

Каштановий ґрунт у складі солонців широко поширений уздовж узбережжя та зони Шиви. Дернові піщані ґрунти зазвичай зустрічаються на піщаних терасах Дніпра (Олешківська піщана земля) та піщаній слинні Чорного та Азовського морів.

Основним водним шляхом Херсонської області є річка Дніпро (198 км в районі) та її права притока-Інгулець (180 км в районі). Крім того, є деякі невеликі річки, які пересихають або повністю регулюються ставками. Ці річки не мають постійного стоку протягом року або штучно підтримуються через скидання води з системи зрошення. Це Кам'янка (57 кілометрів в районі), Каланчак (48 кілометрів), Віровчани (29 кілометрів), Дурна (30 кілометрів), Солонець (10 кілометрів) тощо.

На цій території знаходиться Каховське водосховище, яке було введено в експлуатацію в 1958 році. Площа водосховища в регіоні становить 630 квадратних кілометрів, місткість -19 квадратних кілометрів. Особливе значення в Херсонській області має існування великої кількості зрошувальних каналів різного рівня-від основних (Каховський, Краснознанянський, Північний Крим тощо) до внутрішнього розповсюдження. Більшість основних зрошувальних каналів надходять з Каховського водосховища. В районі є велика кількість невеликих (до 20 квадратних кілометрів) озер різного походження-лимани, латунні, старі, поглиблення тощо), а також болота в нижній течії Дніпра.

2.2. Фінансово-економічний аналіз діяльності підприємства

Понад 200 років тому херсонські землі широко використовувалися у тваринництві та сільському господарстві. Незабаром ця частина України стала зоною інтенсивного вирощування зерна та вівчарства.

Таблиця 2.1.

Структура землекористування Херсонської області

Структура землекористування	Україна	Херсонська область
1. Загальна площа (тис. га)	60354,8	2846,1
2, Сільськогосподарські угіддя (тис. га)	42969,1	2030,7
% від загальної площі	71,2	71,3
3. Рілля (тис. га)	33286,2	1767,4
% від сільськогосподарських угідь	77,5	87,0
4. Багаторічні насадження (тис. га)	1042,9	38,3
% від сільськогосподарських угідь	2,4	1,8
5. Сіножаті (тис. га)	2220,6	10,1
% від сільськогосподарських угідь	5,2	0,5
6. Пасовища (тис. га)	5303,2	155,5
% від сільськогосподарських угідь	12,3	7,6
7. Ліси, чагарники, лісосмуги	10357,8	151,8
% від загальної площі	17,2	5,3
8. Болота (тис. га)	934,9	30,3
% від загальної площі	1,5	1,1
9, Внутрішні води	2418,6	433,2
% від загальної площі	4,0	15,2
10. Співвідношення Рілля / Ліси	3,2/1	11,6/1

У дев'ятнадцятому столітті через зростання цін на продовольство на світовому ринку обробка сільськогосподарських угідь продовжувала зростати. Нарешті, на початку ХХ століття Південна Україна, особливо Херсонська область, стала зерносховищем Європи - лише через Херсон, Гніщеськ та Скадовськ щорічний експорт зерна перевищував 65 мільйонів.

Сучасне землекористування в Херсонській області характеризується орними землями, на які припадає величезна частка загальної площі області та сільськогосподарські угіддя з лесом (табл. 2.1. та 2.2.).

Таблиця 2.2

Склад валової продукції сільського господарства

Продукція сільського	Р і к		
	2014	2015	2016
1 . Всього	880,6	887,5	979,5
2. Продукція рослинництва:	555,5	592,1	681,4
- зернові та зернобобові культури	200,4	175,0	316,3
- технічні культури	50,3	51,8	41,2
- картопля, овочі та баштанні	230,0	262,7	260,6
- плодоягідні	41,7	64,2	47,4
- кормові культури	31,5	24,0	19,0
3. Продукція тваринництва:	325,1	295,3	298,1
- вирощування худоби та птиці	188,7	168,4	160,2
- молоко	103,4	97,8	102,9
- яйця	26,1	23,4	26,7
- вовна	0,6	0,5	0,4
- інша продукція тваринництва	6,3	5,2	7,9

Середня норма ріллі становить 87%. Деякі райони регіону, такі як Іваново.

Таблиця 2.3

Посівні площі сільськогосподарських культур

Площа культур, тис. га	Р і к		
	2015	2016	2017
Вся посівна площа	1276,8	1363,8	1358,8
зернові культури:	712,7	849,1	840,8
- озима пшениця	372,9	521,0	515,5
- жито озиме	11,2	25,1	18,5
- ячмінь яровий	210,7	173,9	208,6
- кукурудза на зерно	32,3	17,4	12,9
- рис	5,5	3,8	4,3
Технічні культури	224,3	223,6	240,6
Картопля і овоче-баштанні культури	90,0	90,4	98,6
Кормові культури	249,8	200,7	178,8
Площа чистих парів	318,1	290,0	291,1

Каланчак та Нижній Сірогоз вирощують понад 90%, що суперечить здоровому глузду.

Посівні площі сільськогосподарських культур у Херсонській області приведені в табл. 2.3

Основні соціально-економічні показники наведені в табл. 2.4.

Головною діяльністю аграрних підприємств Херсонської області є виробництво сільськогосподарської продукції - рослинництва та тваринництва.

Основні соціально-економічні показники

Показники	р і к		
	2015	2016	2017
1. Кількість зайнятого населення, тис.	503,6	496,1	513,4
Промисловість	60,1	60,6	71,8
Сільське господарство	88,8	17,9	159,7
Будівництво	14,5	13,9	27,7
2. Середня місячна заробітна плата за	172,76	233,09	289,10
Промисловість	223,46	314,10	362,54
Сільське господарство	121,22	153,32	192,32
Будівництво	182,18	232,53	276,51
3. Грошові доходи населення, млн. грн.	1307,9	2978,25	3668,85
4. Грошові витрати, млн. грн.	1439,1	2978,25	3668,85

РОЗДІЛ 3

ШЛЯХИ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ВИРОБНИЦТВА РИСУ

3.1. Передумови вирощування рису в Херсонській області

Рис - важлива їжа, яка входить до зернових культур. У Херсонській області внутрішній попит на полірований рис становить 7-8 тисяч тонн, а на сирий рис-1,4-1,5 мільйона тонн. Якщо взяти до уваги інші його економічні витрати: насіння, оплату в натуральній формі тощо, рисова продукція району для внутрішнього попиту повинна становити щонайменше 20 000 тонн. У 2001 році ліс виробив близько 15 000 тонн, що становить 75% попиту. Протягом 2001-2003 років в середньому було вироблено 19 500 тонн рису.

Важливо врахувати, що якщо вам потрібна сума ефективних температур вище 3000 ° С і придатна для вирощування легкої культури автомобіля, ви можете вирощувати рис тільки на півдні України, тому весь тягар забезпечення рисом країни належить цьому регіону.

Важливо також, що рис, вирощений у ґрунтово -кліматичних умовах Херсонської області, є високоякісним у багатьох аспектах, тому не лише на внутрішньому ринку, а й за кордоном, великий попит на дієтичні продукти, особливо дитячі.

Рисова система в Херсонській області розташована на непродуктивних солончаково-лужних землях площею 15 700 га. При проектуванні місця розташування системи важлива якість вирощування рису розглядається не тільки як цінна продовольча культура, але і як поправка для покращення родючості засоленого ґрунту. Це дозволило Херсонській області на початку 1990-х років збільшити щорічне виробництво цієї цінної їжі до 40-42 000 тонн. Високі врожаї інших культур почали отримувати в сівозміні, що вплинуло на розвиток

рисових полів та регіональну інфраструктуру.

На початку 2000 року з різних причин виробництво рису в Херсонській області скоротилося більш ніж у чотири рази. Але сьогодні зрошувані землі почали давати майже 45 центнерів рису з гектара, що збільшило загальний урожай рису до 22 000 т. Незважаючи на економічні труднощі, економічні умови підприємств регіону прагнуть залучити землю та цільові системи зрошення. Сьогоднішнє головне завдання-об'єднати зусилля виробників рису, науковців та працівників сфери послуг за підтримки уряду та органів управління рисових районів для досягнення більшого зростання виробництва рису в регіоні з урахуванням усіх економічних факторів. І інші вимоги до вирощування.

Аналіз економічної вигоди цієї культури показує, що врожайність з гектара становить 45-50 ц, що є реальною можливістю.

Основним напрямком виробництва рису є поступове збільшення посівних площ та досягнення найкращих масштабів у сівозміні, а також збільшення врожайності рису шляхом впровадження нових технологій.

Суть цих технологій полягає в тому, що у випадку багаторічних трав, які не завжди відновлюють органічні речовини, що надходять у колонію, важливо вивчити методи покращення родючості рису та перевірити ґрунт, використовуючи сидерати на парових полях, використовуючи залишки рису. Водночас збільшити роль і покращити конверсію сільськогосподарських угідь, відповідно скорегувати сівозміну, а також перенести деякі методи підготовки сільськогосподарських угідь та інспекції посіву рису з весняної передпосівної на літню та осінню сільськогосподарські угіддя. Аліополіс.

Розвиток сівозміни збільшить родючість окультурених земель. На цій основі збільшиться не тільки виробництво рису, а й виробництво таких культур, як корм, що вплине на розвиток господарства. За оцінками, лише рисові поля принесуть 12,3 млн. грн додаткового

доходу. Прибуток, який матиме не тільки позитивний вплив на бюджет місцевої влади, а й позитивно вплине на соціальний розвиток села, працевлаштування персоналу з посадки та переробки рису та соціальну сферу.

3.2. Механізм державної підтримки галузі рисівництва в Україні

Сучасний стан рисової промисловості та її матеріально -технічна база об'єктивно вимагають створення всеосяжної національної системи нагляду та підтримки, яка повинна включати:

- нагляд та юридичний супровід;
- фінансово -економічний нагляд та постачання ресурсів;
- адміністративні заходи контролю;
- наукове та інформаційне забезпечення.

Положення про нормативно -правове забезпечення формулюють та відповідають нормативним актам, законам та нормативним актам, що регулюють умови експлуатації та правила зрошувальних систем рису на практиці як невід'ємну частину діяльності комплексу технологій меліорації, виробництва рису, переробки та доставки споживачам, відповідно до "Кодекс про землю та воду", Закон України "Про меліорацію земель" та інші закони України вимагають нагляду за відносинами між працівниками та працівниками.

Фінансово-економічний нагляд та забезпечення ресурсами включають джерела інвестицій: розподіл субсидій державного бюджету, довгострокові та короткострокові позики, розробку механізмів підвищення ефективності, приватних коштів, заходи щодо захисту внутрішнього ринку та інтересів виробників рису ., своєчасне формування необхідної кількості Перехідні запаси рису забезпечують технологію посадки матеріалу та енергетичних ресурсів, модернізацію

промислових технологій та обладнання та кошти для зрошення.

Враховуючи, що зрошення в умовах посухи на півдні України є одним з найважливіших факторів для отримання високих і стабільних врожаїв сільськогосподарських культур, необхідно підтримувати принаймні 75% витрат користувачів із державних коштів водопостачальної організації для водопостачання та підтримувати національну міжгосподарську систему меліорації в робочому стані. Решта 25% вартості відшкодовується за плату за воду, а рівень визначається в межах матеріальних переваг розумного використання користувача.

Через високу вартість поливної води та велике споживання при посадці рису це істотно впливає на виробничі витрати. Тому для виробників рису існуючий коефіцієнт зменшення плати за воду становить 0,08.

Спираючись на зарубіжний досвід, ми накопичили багатий досвід національного регулювання та підтримки сільськогосподарського виробництва. В умовах ринкової економіки ми створили механізм компенсації виробникам рису витрат та ресурсів, коли ринкова ціна нижче мінімального стандарту. Певний рівень рентабельності.

Ринок українського рису виробляється та імпортується самостійно. З огляду на стрімкий розвиток світового виробництва рису та збільшення виробництва цього продукту для захисту внутрішнього ринку від втручання дешевого рису, імпортованого за демпінговими цінами, необхідно запровадити оптимальні квоти та тарифи на рис, імпортований з України з за кордоном.

Це дасть можливість встановити найкращу ціну на рисові зерна для виробників та споживачів, стабілізувати ринок та збільшити прибуток виробництва до рівня, що створює умови для розширення виробництва та відтворення.

Основою вартості рису є вартість таких ресурсів, як рослинна

хімія, добрива, паливо та насіння. Галузі, які своєчасно купують та надають необхідну суму, вимагають великого запасу коштів.

Рішення з цього питання можливе за рахунок:

- розробляти та застосовувати механізми зниження вартості основних ресурсів для посадки рису;

- створити ефективний механізм залучення внутрішніх та іноземних інвестицій для розвитку рисової промисловості;

- надати виробникам рису короткострокові кредити для збирання врожаю з пільговими умовами, меншими відсотками за кредит та погашенням (затримка) для погашення основних боргів підприємств, які потрапили у несприятливі природні та кліматичні умови.

Команда механічних тракторів на рисовому полі останніми роками не одужала, тому її знесли як морально, так і фізично. Для оновлення матеріально-технічної бази виробництва рису та його модернізації в основному здійснюється за рахунок недержавних коштів, однак для вирішення проблеми ціни на сільськогосподарську техніку та обладнання дорівнює ціні на сільськогосподарську техніку підтримка.

Впровадження продуктів, сучасних технологій та високопродуктивних технологій. Особливо важливо забезпечити виробників рису технічними засобами для збору врожаю та змусити їх досягти необхідних умов, вирівняти поверхню ґрунту та працювати у заповненому водою ґрунті.

Необхідно використовувати державні кошти для найважливіших перспективних планів розвитку аграрного сектору. З точки зору посадки рису, такі плани включають:

- План "Україна розробила сучасну високоефективну технологію посадки рису", реалізація цього плану дозволить рисовій промисловості досягти найкращого рівня за кордоном з точки зору виробництва та економічних вигод.

- План "Покращення системи зрошення рису з закритою та

напівзакритою циркуляцією води". Реалізація цього плану значно покращить економічну та екологічну безпеку вирощування рису, одночасно збільшуючи використання землі, врожайність та скорочуючи зрошення.

Заходи адміністративного контролю та нагляду мають бути спрямовані на:

- виробники рису дотримуються правил експлуатації системи зрошення рису та відновлених будівель, щоб підтримувати їх у робочому стані;

- покращити економічні вигоди рису та інших продуктів у сівозміні;

- розумне використання зрошувальної води, землі та інших ресурсів;

- виробники рису відповідають вимогам охорони навколишнього середовища;

- підготовка та перепідготовка кадрів для створення нормальних умов для оплати праці та соціального захисту;

- передбачити прийняття технічних, економічних, соціальних та організаційних рішень та координувати виконання виробничої діяльності;

- дотримуйтесь українських законів та правил.

Невід'ємною частиною реалізації цієї концепції та покращення економічних вигод галузі є наукове забезпечення посіву рису. Координатором науково -дослідницької діяльності є Дослідницька станція УААН, яка виконує такі функції:

- вирощувати нові високопродуктивні сорти рису, придатні для умов на півдні України;

- здійснювати первинне виробництво насіння сортів рису в районах та забезпечувати виробників рису високоякісним насінням з високими показниками відтворення;

-розробляти та вдосконалювати технологічні процеси посадки рису, спрямовані на збільшення врожайності, захист ресурсів та задоволення економічних вимог;

-розробляти методи для підтримки родючості ґрунту на рисових полях та вдосконалення систем зрошення рису;

-надавати методичну допомогу виробникам рису у розробці нових сортів та наукових розробках, а також навчати працівників за допомогою демонстрацій: семінарів, круглих столів, екскурсій, відмінних шкіл, консультацій тощо.

Джерело коштів для наукового плану посіву рису разом з виділенням бюджетних коштів сплачується за виробництво наукових послуг для розробки нових сортів та інших наукових розробок.

Рівень ефективності посадки рису безпосередньо залежить від якості персоналу. Це вимагає посилення вимог до професійної підготовки фахівців з управління процесами виробництва рису, а також поглибленого управління, економіки та юридичних знань.

Щорічно необхідно перекваліфікувати розробників. Необхідною умовою високої ефективності рисової промисловості є її інформаційне забезпечення. Спеціальні інформаційні служби установ та державних департаментів надаватимуть оперативно-технічну, економічну та комерційну інформацію та нормативні матеріали міжгосподарським виробничим асоціаціям та основному органу з виробництва рисових насаджень.

ВИСНОВКИ

1. На сьогоднішній день виробництво рису в Херсонській області являється рентабельним і досягло бажаного результату, адже в середньому урожайність становить 44,9 ц/га і валовий збір дорівнює 22207 тони.

2. Сучасний стан галузі рисівництва, її матеріально технічної бази об'єктивно вимагають створення цілісної системи державного регулювання і підтримки, яка повина включити:

- нормативно-правове забезпечення;
- фінансово-економічне регулювання і ресурсне забезпечення;
- адміністративні контрольні заходи;
- наукове та інформаційне забезпечення.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Афанасьєв А. Управління структурою капіталу / А. Афанасьєв, С. Кравченко // Економіка. Фінанси. Право. – 2012. – № 1. – С. 25-27.
2. Богатиренко К. Проблеми існування вітчизняних підприємств в умовах фінансової кризи / К. Богатиренко // Вісник КІБіТ. – 2010. – №1. – С. 34 - 37
3. Бойко М.Ф., Чорний С.Г. Екологія Херсонщини. Навчальний посібник. – Херсон: 2011. – 156с.
4. Болюх, М.А. Економічний аналіз : навч. посіб/ / М.А. Болюх, В.З. Бурчевський, М.І. Горбатюк. - К. : КНЕУ. - 2006. - 540 с. - ISBN 966-574-466-Х.
5. Бутинець Ф.Ф. Управлінський облік. Навчальний посібник для студентів вузів спеціальності 7.050106 “Облік і аудит”. - Житомир: ЖУТУ, 2016-507с.
6. Ванцовський А.А., Шапар І.І., Грановська Л.М. Концепція державної підтримки галузі рисівництва в Україні. УААН, КІГМ, Дослідна станція рису. – 2018.
7. Вівчар О. Й. Власний капітал як фінансове джерело функціонування підприємства / О. Й. Вівчар, М. В. Саварин // Науковий вісник НЛТУ. – 2009. – Вип. 19.5. – С. 146-150.
8. Воробйов Ю. М. Теоретичні основи фінансового капіталу підприємства / Воробйов Ю. М. // Фінанси України. – 2009. – № 1. – С. 77-81.
9. Ворсовський О. Л. Вплив внутрішніх та зовнішніх економічних факторів на фінансовий потенціал інвестиційної діяльності підприємств / О. Л. Ворсовський // Інвестиції: практика та досвід. – 2009. – №2. – С. 14-17
10. Вранцовський А.А., Шапар І.І., Грабовська Л.М. Концепція державної підтримки галузі рисівництва в Україні . УААН, КІГМ, Дослідна

станція рису. – 203.

11. Гнип Н. О. Організаційно-економічні засади прогнозування фінансового потенціалу підприємств / Н. О. Гнип // Держава та регіони. Серія: Економіка і підприємництво. – 2010. – №1. – С. 64-67
12. Боровік Л.В., Карнаушенко А.С., Петренко В.С. Роль інформації у формуванні глобальної економіки та економічного розвитку суспільства. Вісник ХНТУ. 1(76), 2021. С.192-197.
13. Данильчук І. Сутність фінансового стану підприємства та пошук управлінських рішень щодо забезпечення його ефективності / І. Данильчук // Економічний вісник університету. – 2011. – № 17/2.
14. Дем'яненко, Г.О. Фінансовий аналіз : підручник / Г.О. Дем'яненко, О.Є. Чорна. - К. : Центр учбової літератури, 2008. - 392 с. - ISBN 978-966-364-698-5.
15. Довбня С. Б. Модель комплексної оптимізації фінансування підприємства / Довбня С. Б., Ковель К. А. // Фінанси підприємств. – 2012. – № 5. – С. 134-141.
16. Карнаушенко А.С., Петренко В.С. Шляхи розвитку селенгу та лізингу у аграрних підприємствах України. Вісник Одеського національного університету.- 2013.- Т. 18, Вип.4/2.- С. 31-34.
17. Єршова Н. Ю. Обґрунтування деяких підходів до аналізу і оцінки власного капіталу підприємства як фактору його фінансової стійкості / Н. Ю. Єршова // Управління економікою. – 2012. – № 3. – С. 48-58.
18. Карнаушенко А.С., Петренко В.С. Розвиток фінансування інноваційної діяльності аграрних підприємств Херсонської області. Вісник Одеського національного університету. Серія: Економіка. 2014. (19, 1/1). 171-174.
19. Кабаченко, Д.В. Використання системного підходу під час формування комплексної оцінки фінансового стану підприємства

- / Д.В. Кабаченко // Держава та регіони. - 2010. - № 3. - С. 56-61.
- 20.Кавун С.В. Економічна безпека підприємства: інформаційний аспект : монографія / С.В. Кавун. - Харків: Щедра садиба плюс, 2014. - 311 с.
- 21.Карнаушенко А.С., Петренко В.С. Фактори підприємницького зовнішньо економічного ризику в умовах глобалізації. Інтелект ХХІ. 2018 № 1. С. 24-28.
- 22.Петренко В. С., Карнаушенко А. С. Шляхи розвитку селенгу та лізингу у аграрних підприємствах України. Вісник ОНУ імені І.І. Мечникова. 2013.Т. 18. Вип. 4/2. С. 31 – 34.
- 23.Ковальов С., Грищенко Ю. Функціонування рисових інженерних системі в Україні та перспективи їх використання. Водне господарство України, 2017, № 3-4, с. 39-43.
- 24.Петренко В.С. Факторний аналіз фінансової стійкості економічної безпеки спільних аграрних підприємств. Економічний аналіз:2017. Т.27. № 4.С. 255-260.
- 25.Кравчук Г. В. Внутрішні механізми фінансової стабілізації / Кравчук Г. В. // Фінанси України. – 2012. – № 8. – С. 128-130.
- 26.Петренко В.С. & Карнаушенко А.С.Формування молодіжного підприємництва в Україні та аналіз факторів впливу на його розвиток. Міжнародний науковий журнал «Фінансовий простір». 2019.(3 (35)). 139-147.
- 27.Линенко А. В. Обґрунтування вибору фінансової стратегії підприємства / А. В. Линенко, Т. О. Сніжко // Держава та регіони. Серія: Економіка і підприємництво. – 2009. – №1. – С. 109-113
- 28.Лищенко О. Г. Управління дебіторською заборгованістю як фактором фінансової стійкості підприємства / О. Г. Лищенко, І. С. Серета // Держава та регіони. Серія: Економіка і підприємництво. – 2010. – №3. – С. 84-89
- 29.Лукіна Ю. В. Формування та реалізація стратегії управління

- фінансами підприємства / Лукіна Ю. В. // Фінанси України. – 2012. – № 3. – С. 102-108.
30. Маковський В.Й. Еколого-економічна доцільність реконструкції існуючих рисових зрошувальних систем Причорномор'я України. Таврійський науковий вісник. Херсон 2013. с – 57-60.
31. Mokhnenko A. Human capital cost accounting in the company management system / T.Hilorme, I.Perevozova, L.Shpak, A.Mokhnenko, Y.Korovchuk // Academy of Accounting and Financial Studies Journal. – 2019. – № 23. – Special Issue 2.
32. Mokhnenko A. Formation of account of reservoir expenses model / I.Perevozova, A.Mokhnenko, L.Mykhailyshyn, O.Stalinska, O.Vivchar // Academy of Accounting and Financial Studies Journal. – 2019. – № 23. – Special Issue 2.
33. Mokhnenko A. Identification of Efficiency Factors for Control over Information and Communication Provision of Sustainable Development in Higher Education Institutions / I.Gontareva, M.Borovyk, V.Babenko, I.Perevozova, A.Mokhnenko // WSEAS Transactions on Environment and Development. – 2019. – № 15. – P. 593-604.3
34. Mokhnenko A. Integration of the supply chain management and development of the marketing system / I.Perevozova, L.Horal, A.Mokhnenko, N.Hrechanyk, A.Ustenko, O.Malyuka, L.Mykhailyshyn // International Journal of Supply Chain Management. – 2020. – № 9. – Issue 3. – P. 496-507.
35. Mokhnenko A. Mathematical-Logistic Model of Integrated Production Structure of Food Production / A.Mokhnenko, V.Babenko, O.Naumov, I.Perevozova, O.Fedorchuk // CEUR Workshop Proceedings, 2020, Volume 2732, P. 446-454.
36. Mokhnenko A. Modeling of economic security of the enterprise at change of investment maintenance / S.Bondarenko, H.Tkachuk,

- I.Klochan, A.Mokhnenko, I.Liganenko, V.Martynenko // *Studies of Applied Economics*. – 2021. – № 39(7).
37. Mokhnenko A. Innovative Paradigm of Management Accounting and Development of Controlling in the Entrepreneurship / A.Sakun, I.Perevozova, O.Kartashova, O.Prystemskyi, A.Mokhnenko // *Universal Journal of Accounting and Finance*. – 2021. – Vol. 9, №4.
38. Мохненко А.С. Стратегія розвитку регіонального газотранспортного підприємства / А.Мохненко, К.Мельникова, О.Федорчук // *Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія "Економічні науки"*. – Херсон, 2018. – № 32. – С. 91-94.
39. Мохненко А.С. Управління конкурентоспроможністю підприємства на основі застосування системного підходу / А.Мохненко, О.Федорчук, О.Протосвіцька / *Вісник Східноєвропейського університету економіки і менеджменту* – Черкаси, 2018. – № 2 (25). – С. 13-25.
40. Mokhnenko A. Software economy as a vector of management of innovative infrastructure of the region / A.Mokhnenko, O.Fedorchuk, K.Melnikova // *Вісник Хмельницького національного університету. Серія "Економічні науки"*. – Хмельницький, 2019. – № 5. – С. 7-10.
41. Мохненко А.С. Особливості корпоративної культури на ІТ-підприємствах в сучасних умовах ведення бізнесу / А.Мохненко, К.Мельникова // *Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія "Економічні науки"*. – Херсон, 2021. – № 42. – С. 45-49.
42. Мохненко А.С. Аналіз ефективності функціонування підприємств продовольчої сфери / А.С. Мохненко, О.М. Федорчук, О.І. Протосвіцька // *Обліково-аналітичне забезпечення й оподаткування розвитку суб'єктів агробізнесу та сільських територій: колективна монографія*. – Херсон: Айлант, 2019. – С.

223-235.

43. Mokhnenko A. Concept of sustainable development of the food sector enterprises in the competitive environment / A. Mokhnenko, O. Fedorchuk, O. Protosivitska // Development of the innovative environmental and economic system in Ukraine: monograph; edited by Khudolei V., Ponomarenko T. – Prague: OKTAN PRINT s.r.o., 2019. – С. 123-141.
44. Мохненко А.С. Інвестиційно-інноваційне забезпечення конкурентоспроможного розвитку підприємств / А.С. Мохненко, О.М. Федорчук, О.І. Протосвіцька // Розвиток підприємства в умовах нестабільного зовнішнього середовища: управління, реалізація та перспективи: колективна монографія; за ред. Шарко М.В. – Херсон: ФОП Вишемирський В.С., 2019. – С. 227-243.
45. Мохненко А.С. Підвищення економічної ефективності підприємств в умовах євроінтеграційних процесів / А.С. Мохненко // Теорія, методологія і практика обліку, оподаткування й аналізу виробничо-економічної діяльності суб'єктів агробізнесу та сільських територій: нові реалії та перспективи в умовах інтеграційних процесів: колективна монографія. – Херсон: Айлант, 2020. – С. 187-200.
46. Петренко В.С., Карнаушенко А.С. Фінансування інноваційного молодіжного підприємництва шляхом залучення венчурних коштів. БізнесІнформ. 2020. №7. С. 242–248. DOI:<https://doi.org/10.32983/2222-4459-2020-7-242-248>.
47. Павленко, О.І. Вдосконалення механізму оцінки фінансового стану підприємства / О.І. Павленко // Бізнес-навігатор. - 2010. - № 2(19). - С. 72-78.
48. Петренко В.С., Руснак А.В., Карнаушенко А.С. Страхування ризиків сільськогосподарських підприємств в Україні. Інвестиції: практика та досвід. Серія "Економічні Науки". № 19. 2018. С. 5-11.

- 49.Поддєрьогін, А.М. Фінанси підприємств / А. М. Поддєрьогін, М. Д. Білик, Л. Д. Буряк та ін.; Кер. кол. авт. і наук. ред. проф. А. М. Поддєрьогін. — 7-ме вид., без змін. — К.: КНЕУ, 2008. — 552 с.
- 50.Посилкіна О. В., Світлична К.С. Економічна діагностика. Навчальний посібник для студентів економічних спеціальностей / О. В. Посилкіна. – Х: НФаУ, 2014. – 333 с.
- 51.Петренко В.С., Карнаушенко А.С. Розвиток спільних аграрних підприємств України. Вісник Одеського національного університету. Серія: Економіка. Т. 22. Вип. 9 (62). 2017. С. 42- 46.
- 52.Рось В.І. Криницька Л.А. Комплекс технологічних заходів при вирощуванні нових сортів рису на насіння // Таврійський науковий вісник. Херсон, 2013. с – 164.
- 53.Федорчук О.М., Петренко В.С., Карнаушенко А.С. Інноваційна інфраструктура як основа формування конкурентоспроможності підприємств регіону. Вісник Східноєвропейського університету економіки і менеджменту Серія: економіка і менеджмент. Вип. 4 2 (27), 2019. С. 126-134.
- 54.Рудницька О. Шляхи покращення фінансового стану українських підприємств / О. Рудницька, Я. Біленька // Вісник Національного університету «Львівська політехніка». – 2009. – № 639. – С. 132–138.
- 55.Рульєв, Віталій Андрійович. Управління персоналом : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / В. А. Рульєв, С. О. Гуткевич, Т. Л. Мостенська. - К.: Кондор, 2013. - 309 с.
- 56.Саблук П.Т. Проблеми економіки АПК і формування його кадрового потенціалу.. – К.: ІАЕ, 2010. – с. 523-527.
- 57.Федорчук О.М., Петренко В.С., Карнаушенко А.С. Агропромислові кластери: проблеми, переваги та перспективи. Проблеми системного підходу в економіці. Вип. 4 (78). 2020. С. 63-70.

58. Чумаченко М.Г., Болюх М.А., Бурагевський В.З., Гораток М.І. Економічний аналіз: Навчальний посібник – К.: КНЕУ, 2016.-540 с.
59. Шапар І.І., Безтравний В.А. Рисівництво України і його перспективи розвитку (за матеріалами міжнародної практичної конференції). Таврійський науковий вісник. Херсон 2013. – с . 11-17.